A FOGLALKOZTATÁS BIZTONSÁGÁÉRT

OMMF

A munkaügyi ellenőrzések eredményei

Balaton környéke
2007. 08. 06 – 2007. 08. 17.

Hungaroring
2007. 08. 03 – 2007. 08. 04.

SZIGET Fesztivál
2007. 08. 10., 2007. 08. 13.

2007. augusztus 23.

el:

ORSZÁGOS MUNKAVÉDELMI ÉS MUNKAÜGYI FŐFELÜGYELŐSÉG

Jelentés az OMMF Balaton körüli vállalkozásoknál tartott akcióellenőrzésről és utóellenőrzéséről (2007. augusztus 6 - 12; 2007. augusztus 14-17.), valamint a Hungaroringen (2007. augusztus 3-4.) és a „Sziget”-en (2007. augusztus 10., 13.) tartott ellenőrzés tapasztalatairól

BALATON KÖRNYÉKI ELLENŐRZÉS

A Balaton körüli akcióellenőrzés célja a vizsgálati területén működő építőipari és elsősorban a vendéglátó-ipari (éttermek, bárok, szórakozóhelyek) vállalkozások munkaügyi gyakorlatának ellenőrzése, különös tekintettel a *feketefoglalkoztatás és jogellenes gyermekmunka, valamint a fiatal munkavállalókat érintő jogsértések feltárás*ára.
Az ismételt ellenőrzések elsődleges célja az előző heti vizsgálatok keretében feltárt, munkaszerződés és bejelentés nélkül foglalkoztató munkáltatók újbóli ellenőrzése volt.

Az ellenőrzés és utóellenőrzés eredménye
A Közép-dunántúli, a Dél-dunántúli és a Nyugat-dunántúli Munkaügyi Felügyelőség **52 felügyelője** ellenőrizte – a határőrség közreműködésével - a Balaton körül működő vállalkozásokat.
A határőrség elsősorban az éjszakai órákban tartott vizsgálatokhoz és a nagy területen lévő munkáltatók ellenőrzéséhez nyújtott hatékony segítséget.

A Balaton környéki akcióellenőrzés alátámasztotta azokat a korábbi tapasztalatokat, miszerint a munkáltatók valamennyi ellenőrzött ágazatban **igyekeznek kijátszani a könnyített alkalmazási feltételeket biztosító alkalmi munkavállalói könyvvel** (a továbbiakban: AM könyv) **történő foglalkoztatás szabályait**. Az **építőipar** területén egész évben jellemző az AM könyvvel történő jogsértő foglalkoztatás, míg az **idegenforgalmi** szezonban a vendéglátó-ipari vállalkozások nagy többsége ugyancsak figyelmen kívül hagyja az AM könyvvel történő foglalkoztatásra irányadó szabályokat.

AM könyvvel történő jogsértő foglalkoztatás jellemző megvalósulási formái:
A munkáltatók az AM könyvben kitöltenek egy rovatot és a közteherjegyet is beragasztják, mindkét fél aláírja, viszont **a munkavégzés dátuma nincs szabályosan kitöltve**. Ebben a rovatban csak az év, vagy az év és a hónap szerepel, az ellenőrzés megkezdésekor már csak a napot kell pótlólag rögzíteni és szabályosnak tűnik a foglalkoztatás. Az AM könyveket a munkahelyen olyan módon tárolják, hogy ellenőrzéskor lehetőség van az utólagos kitöltésre.

A másik elterjedt módszer, hogy az AM könyveket olyan tollal töltik ki, hogy a **bejegyzéseket utólag nyom nélkül tudják kiradírozni**.

Részletes adatok az 1-2. melléklet szerint

A munkáltatók leggyakoribb magyarázata, hogy „eddig rendesen vezették a könyvet, és csak a mai napon maradt el véletlenül a dátum beírása”, és sérelmezik, hogy „ilyen kis szabálytalanság miatt” munkaügyi bírság is kiszabható.

A foglalkoztatók az AM könyv kitöltésének elmulasztásával azt is **leplezni tudják**, hogy **a munkavállaló egy munkáltatónál megszakítás nélkül** több mint öt napot, vagy egy hónapban több mint tizenöt napot **dolgozott**.

A szabálytalanságok feltárását az is nehezíti, hogy **a munkavállalók és a munkáltatók rövid távú érdekei (adó és járulékfizetés elkerülése) egybeesnek**. A munkavállalók a vizsgálatok során nem nyilatkoznak a munkáltatóval szemben vagy nem is ismerik el a munkavégzést, állításuk szerint vendégként, élettársként, barátként vannak jelen a munkaterülten. Ennek feltehető oka, hogy a munkavállalók féltik a munkalehetőségüket, mivel tudják, ha valaki nem vállalja a feketemunkát, akad helyette más, aki így is szívesen dolgozik.

Jellemző, hogy azok a munkáltatók, akik legálisan foglalkoztatnak munkavállalókat (írásba foglalt munkaszerződéssel és APEH bejelentéssel, vagy a jogszabályban előírt módon vezetett AM könyvvel) a többi munkaügyi szabály betartására is figyelnek.

A feltételezésekkel ellentétben a **fiatal munkavállalók foglalkoztatásának szabályait a munkáltatók többsége** ismeri és döntő részük **betartja** azokat.

Példatár

- Az ellenőrzés megkezdésekor egy Bt. által üzemeltetett tihanyi **csárdában** dolgozók közül 2 munkavállalónak **nem volt kitöltve az AM könyv**e. A **munkáltató** a hiányosságot azzal **magyarázta**, hogy **saját gépkocsija elromlott**, egy ismerősét kellett megkérnie arra, hogy szállítsa a munkavégzés helyére. Emiatt az ellenőrzés megkezdéséig nem tudta az AM könyveket kitölteni.

- Egy Bt. Balatonalmádiban üzemelő **panziójában** takarítói munkát végző munkavállaló **AM könyvében a munkavégzés dátuma nem volt hónap, nap** meghatározással kitöltve. A bemutatott AM könyvben a dátum rovatban „….” bejegyzés szerepelt. A munkáltató elmondta, hogy a munkavégzés megkezdésekor éppen **vendégek érkeztek a panzióba** és az elhelyezésükkel volt elfoglalva, **emiatt elmaradt az AM könyvben a munkavégzés dátumának kitöltése**.

- Egy budapesti székhelyű Kft. két vendéglátó egységet üzemeltet a szigligeti strandon. A két **étterem** munkaerő-szükséglete jó idő esetén meghaladja a 25 főt. A munkáltató azonban csak 3 főt foglalkoztat munkaviszonyban, a munkaerő többi részét, - mivel a munka időjárásfüggő - alkalmi foglalkoztatás keretében kívánta megoldani. A munkavállalók rendelkeztek ugyan könyvvel, ezek kitöltése azonban teljesen szabálytalanul és ötletszerűen történt. Az ellenőrzés napján **18 főnek nem volt szabályosan kitöltve, és aláírva az aznapi munkavégzés**. Ezen túlmenően azonban sok esetben hiányzott a felek, vagy csak a munkáltató aláírása. A munkáltató vezetője vállalta, hogy az érintett munkavállalókat a munkába lépés időpontjától bejelenti az APEH-hoz.

- 2007. augusztus 8-án **23^{30} -tól munkaügyi ellenőrzés** volt a balatonfüredi Annagora Aqauparkban. (Az aquapark 21 és 1 óra között éjszakai fürdőzést szervez a nyári szezonban). Az ellenőrzés megkezdésekor munkavégzés közben találtak **6 munkavállalót,** köztük **3 fiatalt**. A munkavállalók nyilatkozata szerint **AM könyvvel** dolgoznak a munkáltatónál **csúszdafelügyelő** munkakörben. Az ellenőrzés napján **20 órára jöttek dolgozni és hajnali 1 óráig tart a munkaidejük**. A munka megkezdése előtt azonban egyetlen munkavállaló sem írta alá az **AM könyv**ét, mivel azok **el volt**ak **zárva az üzemeletető Bt. irodájában**.

  A Bt. részéről egyetlen megbízott sem tartózkodott az aquaparkban, aki hozzáférhetett volna az AM könyvekhez a munkakezdéskor, illetve az ellenőrzés megkezdésekor. A három fiatal munkavállalót a további éjszakai munkavégzéstől a felügyelők eltiltották. A fenti ellenőrzést követően 2007. augusztus 17-én **utóellenőrzés** volt a Bt-nél.

  A 2007. augusztus 8-án is munkát végző 5 munkavállaló és 5 másik munkavállaló dolgozott AM könyvvel, de az **AM könyvekben** (az ellenőrzés megkezdésekor) **hiányzott** a munkavállalók és munkáltató **aláírása**, 1 fő megbízási szerződéssel végzett munkát. Az ellenőrzés azt is feltárta, hogy a munkavállalók közül néhányan **egyik nap AM könyvvel** dolgoznak, míg **másik nap** - ugyanazon munkakörben, ugyanazon munkavégzési helyen - **megbízási szerződéssel** foglalkoztatja őket.

- A 2007. augusztus 11-i ellenőrzés során egy Kft. **borstandjánál** dolgozó munkavállaló AM könyve ki volt töltve. Másnap ismételten vizsgálatot tartottak a felügyelők, ahol az előző nap ellenőrzéssel érintett munkavállaló **AM könyvben a dátum át lett írva**, augusztus 11-ről augusztus 12-re. A munkavállaló elmondása szerint mindkét nap dolgozott.

- Egy balatongyöröki **fogadó**t üzemeltető Kft. munkaügyi ellenőrzése során a felügyelők megállapították, hogy a Kft. és az ajkai Szakközépiskola tanuló szerződést kötött, ami szerint egy tanuló két hét kötelező nyári gyakorlatot tölt az étteremben. A **tanuló** esetében ez már 2007. július 25-én letelt. Ezt követően a Kft. tovább foglalkoztatta, de már **munkaszerződés és APEH bejelentés nélkül**, napi 2500 Ft munkabérért. A tanú és az ügyfél egybehangzó nyilatkozata szerint ennek oka az, hogy *mindkét félnek érdeke, hogy a tanuló sikeresen elsajátítsa a szakmáját.*

- Az egyik Kft. egy **siófoki Pannon sátor** munkahelyen 2 munkavállalót foglalkoztatott megbízási szerződés elnevezésű megállapodás alapján. A munkavállalók feladata a **mobilinternet bemutatása, valamint tartozékok árusítása** volt. A munkavállalók **egyik**e az ellenőrzésig **még nem töltötte be tizenötödik életévét**, ezért a foglalkoztatását a felügyelő megtiltotta, míg a másik munkavállalóval a munkáltató az ellenőrzést követően munkaszerződést kötött és az adóhatósághoz bejelentette.

- Egy balatonfüredi **kemping**ben egy Kft. alkalmazásában 3 munkavállaló dolgozott **takarító**ként. A munkavállalók AM könyvüket a helyszínen bemutatni nem tudták, a munkáltatónak adták, elmondásuk szerint az ellenőrzés napjára bejegyzést még nem tett bele senki. A munkáltató képviselője az ellenőrzés közben a helyszínre érkezett, és bemutatta a 3 fő AM könyvét, melyek az ellenőrzés napjára ki voltak töltve.

A munkáltató arra hivatkozott, hogy **azért nem volt a munkavállalóknál az AM könyvük, mert nem tudják biztonságosan tárolni**. Érdekesség, hogy a munkavállalók a **személyi igazolványukat, illetve TAJ kártyájukat a felügyelőknek be tudták mutatni**, tehát személyi okmányaik a helyszínen biztonságban voltak.

- Balatonalmádi pihenőövezetében 5 munkavállaló dolgozott egy **nyaraló bontásánál**. Elmondásuk szerint **közeli ismerőseik a tulajdonosok**, **akinek még a nevét sem tudták megmondani**. A bontást szívességből végezték, az anyagot kapták fizetségül. A helyszínre érkező tulajdonos elismerte, hogy az anyag kevés fizetségnek, a munka végén pénzt is kapnak majd a dolgozók.

- Balatonudvariban, egy **golfpálya építésénél** egy Bt. alkalmazásában 15 munkavállaló dolgozott, **füvesítést végeztek**. Az ellenőrzés megállapította, hogy a **15 munkavállaló**t a munkáltató írásba foglalt **munkaszerződés és kitöltött AM könyv nélkül** foglalkoztatta napi 14 órában, a munkáért szállást és ételt kaptak.

  Ugyanezen a munkavégzési helyen, ugyanezen a munkáltatónál **már volt ellenőrzés** 2007. májusában is, akkor a felügyelők **szintén feketefoglalkoztatást tártak fel 15 munkavállalót érintően.**

Pozitív példa:

A szabályosan foglalkoztató munkáltatók közül többen hivatkoztak arra, hogy „korábbi ellenőrzés alkalmával már megfizették a tanulópénzt, és nem akarnak 400 Ft vagy 700 Ft közteherjegyek „megspórolása" miatt több százezer forintos munkaügyi bírságot fizetni"

HUNGARORING

A Közép-magyarországi Munkaügyi felügyelőség ellenőrzést tartott a Hungaroring területén a kitelepült vendéglátó egységeknél, valamint az őrzés-védelmi tevékenységet ellátó vállalkozások körében.

Általános tapasztalatok:

A mogyoródi Polgármesteri Hivatal megkeresésére a Közép-magyarországi Munkaügyi Felügyelőség tájékoztatást adott a legfőbb munkaügyi előírásokról és azok érvényesülésének ellenőrzéséről.

Az ellenőrzött munkáltatók szinte mindegyike hivatkozott arra, hogy a Polgármesteri Hivatal informálta a legfontosabb munkaügyi előírásokról. Ennek ellenére a **vizsgált munkáltatók 91 %-a nem tartotta be a szabályokat**, munkaszerződés vagy bejelentés nélkül foglalkoztatta a munkavállalókat.

A 2006. évi ellenőrzési eredményekhez képest, a kiadott tájékoztatás ellenére sem javult jelentősen a munkáltatók munkaügyi gyakorlata.

A tavalyi évben a munkaügyi felügyelők 20 munkáltatót ellenőriztek, ebből 19 munkáltató esetében találtak szabálytalanságot. A 137 fő ellenőrzéssel érintett munkavállalóból 135 fő esetén állapítottak meg feketefoglalkoztatást. (98 %).

Példatár

- Egy Kft. 12 **biztonsági őrrel eseti megbízási szerződés**t kötött, de a szerződésekről a megbízó aláírása hiányzott. A felügyelő a felek közötti jogviszonyt munkaviszonynak minősítette.

- Egy egyéni vállalkozó egy **szakácsot és pultosokat megbízási szerződéssel** foglalkoztatott. Arra hivatkozott, hogy a könyvelője szerint ez lehetséges, és különben ő képviselő az önkormányzatnál. Nem fog bírságot fizetni, mert már 2006. évben is megbüntették. A felügyelő a felek közötti jogviszonyt munkaviszonynak minősítette.

„SZIGET"

A Közép-magyarországi Munkaügyi Felügyelőség ellenőrzést tartott a Hajógyári-szigeten megrendezett fesztivál területén működő vállalkozások körében.

Általános tapasztalatok
A Hajógyári szigeten tartott ellenőrzés a feketefoglalkoztatás vonatkozásában lesújtó képet mutat, annak ellenére, hogy a vállalkozások itt is tájékoztatást kaptak a legfontosabb munkaügyi előírásokról.

Példatár

- Egy Kft. a délelőtti műszakban takarítási munkát végző **41 munkavállaló**ját AM könyvvel foglalkoztatta, azonban az **AM könyvekben** a **munkavégzés napjára vonatkozó adatot nem töltötték ki.** A munkáltató nyilatkozta szerint a dátumot utólag akarták beírni a munkavállalók beosztása alapján. Az AM könyv pontos kitöltésére nem volt idejük a szigeten tartott rendezvény kezdete óta.

- Egy Kft. 10 főt foglalkoztatott **megbízási szerződéssel, pultos** munkakörben – a könyvelője tanácsára –, mert így spórolnak a járulékokon, a közterhek így alacsonyabbak.

Pozitív példa:

- Egy Kft-nél **22 munkavállaló**t foglalkoztattak, szakács és pultos munkakörben. Valamennyi munkavállaló rendelkezett írásba foglalt munkaszerződéssel és az APEH felé történő **bejelentésük** is **időben megtörtént**.

Az ellenőrzések összesített adatai

A hatóság összesen **857 munkáltatót** ellenőrzött, melyből **414-nél találtak jogsértő foglalkoztatást (48, 3 %).**
A munkaügyi ellenőrzés **3685 fő munkavállalót** érintett, melyből **1326 fő** volt **szabálytalansággal** érintett **(36 %).** A **feketén** foglalkoztatott munkavállalók száma **780 fő** volt, amely a **szabálytalanul foglalkoztatottak 58,8 %-a.**

A szabálytalanságok miatt a hatóság várhatóan közel **104 450 000 forint munkaügyi bírságot** fog kiszabni.
Külföldi engedély nélküli foglalkoztatása miatt a bírság összege várhatóan **6 288 000 Ft** lesz.

Budapest, 2007. augusztus 23.

1. melléklet

A Balaton környéki vállalkozások munkaügyi akcióellenőrzése 2007. augusztus 6-12.

RÉGIÓK	Felügyelők száma	Ellenőrzött munkáltató	Szabálytalan munkáltató	%	Feketefoglal-koztatást elkövető	Szabálytalan munkáltató %	Ellenőrzéssel érintett munkavállaló	Szabálytalan-sággal érintett munkavállaló	%	Fekete foglalkoztatás-sal érintett munkavállaló	Szabálytalanság-gal érintett munkavállaló %
Nyugat-Dunántúl	10	55	46	83,6%	31	67,4%	190	140	73,7%	64	45,7%
Közép-Dunántúl	20	185	143	77,3%	107	74,8%	800	429	53,6%	256	59,7%
Dél-Dunántúl	22	472	159	33,7%	126	79,2%	1998	495	24,8%	223	45,1%
ÖSSZESEN	**52**	**712**	**348**	**48,9%**	**264**	**75,9%**	**2988**	**1064**	**35,6%**	**543**	**51,0%**

A Balaton környéki vállalkozások akcióellenőrzéséhez kapcsolódó utóellenőrzés 2007. augusztus 14-17.

RÉGIÓK	Felügyelők száma	Ellenőrzött munkáltató	Szabálytalan munkáltató	%	Feketefoglal-koztatást elkövető	Szabálytalan munkáltató %	Ellenőrzéssel érintett munkavállaló	Szabálytalan-sággal érintett munkavállaló	%	Fekete foglalkoztatás-sal érintett munkavállaló	Szabálytalanság-gal érintett munkavállaló %
Nyugat-Dunántúl	5	16	6	37,5%	6	100,0%	47	15	31,9%	7	46,7%
Közép-Dunántúl	20	46	23	50,0%		0,0%	230	72	31,3%	58	80,6%
Dél-Dunántúl	13	36	12	33,3%	12	100,0%	129	20	15,5%	20	100,0%
ÖSSZESEN	**38**	**98**	**41**	**41,8%**	**18**	**43,9%**	**406**	**107**	**26,4%**	**85**	**79,4%**

MINDÖSSZESEN		**810**	**389**	**48,0%**	**282**	**72,5%**	**3394**	**1171**	**34,5%**	**628**	**53,6%**

2. melléklet

A Balaton környéki vállalkozások munkaügyi akcióellenőrzése eredményeként hozott intézkedések 2007. augusztus 6-12.

RÉGIÓK	Munkaügyi bírság (db)	Munkaügyi bírság (Ft)	MPA befizetésre köt. határozat (db)	MPA befizetésre köt. határozat (Ft)	Szabálytalanság megszüntetésére köt.hat. (db)	Figyelemfelhívás (db)
Nyugat-Dunántúl	21	7 950 000	2	1 572 000	0	9
Közép-Dunántúl	115	38 150 000	2	3 144 000	17	9
Dél-Dunántúl	126	30 000 000	2	1 572 000	10	13
ÖSSZESEN	**262**	**76 100 000**	**6**	**6 288 000**	**27**	**31**

A Balaton környéki vállalkozások akcióellenőrzéséhez kapcsolódó utóellenőrzés során hozott intézkedések 2007. augusztus 14-17.

RÉGIÓK	Munkaügyi bírság (db)	Munkaügyi bírság (Ft)	MPA befizetésre köt. határozat (db)	MPA befizetésre köt. határozat (Ft)	Szabálytalanság megszüntetésére köt.hat. (db)	Figyelemfelhívás (db)
Nyugat-Dunántúl	4	1 000 000	0	0	0	2
Közép-Dunántúl	32	7 600 000	0	0	1	3
Dél-Dunántúl	12	3 000 000	0	0	0	0
ÖSSZESEN	**48**	**11 600 000**	**0**	**0**	**1**	**5**

MINDÖSSZESEN	**310**	**87 700 000**	**6**	**6 288 000**	**28**	**36**